

ורק להם הדלועין מועילים. אבל לחולים ממש, הדלועים מזיקים.

ורבא לטעמיה שסובר שרבנן נקראים חולים.

דאמר רבא: כמאן מצלינן על קצירי ועל מריעי [כמו מי אנחנו סוברים, שאנחנו מתפללים בכל יום, ולא רק בראש השנה, על האנשים החולים (בברכת "רפאינו"), שהם קצירי, ועל רבנן ("ועל פליטת סופריהם"), שהם מריעי]?^{מט-ב}

[כמאן, כרבי יוסי] שסובר במסכת ראש השנה (טז א) שאדם נדון בכל יום.

אבל לרבנן, אין טעם להתפלל כל יום על החולים ועל רבנן, כיון שהם סוברים שאדם נדון בראש השנה, ואחרי שכבר נגמר דינם, אין התפילה מועילה להם.

ומדאמר רבא, קצירי ומריעי, וכינה את רבנן מריעי, שהוא תרגומו של חולה⁽⁵⁾.

שמע מינה שרבא סובר שרבנן נקראים חולים.

קצירי — היינו החולים המוטלים על ערשותיהם. ונקראו קצירי, לפי שהם קצירי ממש, שנפשמם קצרה מחמת חוליים.

והא — מה שבברייתא כתוב, שהדלועין יפים לחולה, מדובר בגוויה דקרא [בחלק הרך שבתוך הדלועין].

וכמו שמצאנו, שחלוק תוך הפרי מהפרי,

דאמר רב יהודה: לוליבא דקרא [את תוך הדלועין], חשוב מאוד לאוכלו לרפואה⁽³⁾ אחרי שנתבשל בסילקא [עם תרדין].

ואת הלוליבא דכיתנא [מה שבתוך הזרעים של הפשתן] טוב לאוכלם לרפואה בכותחא [עם כותח].

ודבר זה — אסור לאומרו בפני עם הארץ.

כדי שלא ילכו לשדות אחרים, וישחיתו את הפשתן ואת הדלועין לשם כך⁽⁴⁾.

ג. רבא אמר ליישב את הברייתא האומרת שדלועין יפים לחולה:

אכן, הדלועין קשים לחולה, בין הרכין ובין הקשין שבהם.

ומה שאמרו בברייתא שהחולים אוכלים בהם פיתן, אין הכוונה לחולים ממש.

אלא, מאן חולין — רבנן! שאפילו כשהם בריאים, הם תשושי כח, מפני שהתורה מתשת את כחם.

3. מאירי.

4. כך פירש הר"ן, והרא"ש פירש שהטעם שאסור לאומרו לעם הארץ, מפני שילעיגו עלינו, שדבר זה שאנחנו לומדים, אפילו הנשים יודעות אותם.

5. מהרש"א בחידושי אגדות.

והרי תבשיל הוא. ותירוץ הגמרא, שכיון שאין אוכלים עמו פת, לא נקרא תבשיל.

פירוש ב': קושית הגמרא היא על מעשה קדירה רך, מדוע אסור בו, הנודר מן התבשיל, והרי אינו תבשיל. ותירוץ הגמרא, שכיון שאוכלים אותו עם פת, נקרא תבשיל.